

RAPORT

**de monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării
bazate pe cererea de energie termică utilă**

Anul 2016

Cadru de reglementare și descriere schemă

Cadrul de reglementare

Directiva CE nr. 8/2004, *cu privire la promovarea cogenerării bazate pe necesarul de energie termică utilă în piața internă de energie*, a fost transpusă în legislația națională prin HG nr. 219/2007 *privind promovarea cogenerării bazate pe energia termică utilă*, cu modificările și completările ulterioare. Această Directivă a fost abrogată de la 5 iunie 2014, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre referitoare la termenul de transpunere în legislația națională. În prezent este în vigoare Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică. Transpunerea acestei directive în legislația națională s-a realizat prin Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare, în care se stipulează că aceasta este completată cu prevederile HG nr. 219/2007.

Prin HG nr. 1215/2009 *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*, cu modificările și completările ulterioare, s-a implementat schema de tip bonus aplicabilă producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care solicită acordarea acestui sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență.

Schema de tip bonus reprezintă ajutor de stat (nr. 437/2009), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună conform art. 87 (3) (c) al Tratatului CE prin Decizia C(2009)7085, modificată prin Decizia C(2016)7522 final, prin care au fost stabilite și condițiile de acordare a acestuia, inclusiv obligația de raportare anuală a modului de punere în aplicare a ajutorului.

Intrarea în aplicare a schemei de sprijin de tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 925/2016 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, se prevede că schema de sprijin se aplică producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care solicită ANRE acordarea acestui sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, pentru capacitățile de cogenerare înscrise în lista producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență până la data de 31 decembrie 2016, termenul pentru depunerea documentației complete necesare obținerii avizului pentru acreditare fiind 15 decembrie 2016.

Prin excepție, schema de sprijin se aplică și producătorului beneficiar al schemei de sprijin care, în condițiile cadrului de reglementare elaborat de ANRE, înlocuiește, pe același amplasament, capacități de cogenerare existente care au beneficiat de bonus pentru energia electrică cu capacități de cogenerare de înaltă eficiență, ulterior datei de 31 decembrie 2016, în limita capacității electrice instalate înscrise la data de 31 decembrie 2016 în lista producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență, pentru fiecare producător beneficiar al schemei de sprijin.

O altă modificare adusă Hotărârii Guvernului nr. 1.215/2009, prin Hotărârea Guvernului nr. 925/2016, a fost și aceea că pot beneficia de această schemă și producătorii care dețin unități de cogenerare cu capacitate electrică instalată sub 1 MW.

Descrierea schemei de sprijin

Conform Deciziei C(2009)7085, modificată prin Decizia C(2016)7522 final, *ajutorul de stat este de tip operare*, pentru acoperirea diferenței dintre costurile și veniturile asociate producției de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență, cu luarea în considerare a unei rentabilități de cel mult 9%.

Schema de sprijin de tip bonus este destinată în acest fel susținerii și promovării sistemelor de producere de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență, astfel încurajându-se noi investiții în tehnologia de cogenerare, precum și realizarea de lucrări de înlocuire/reabilitare a instalațiilor existente.

Această schemă poate fi accesată de instalațiile de cogenerare doar pentru energia electrică care respectă cerința privind economisirea de energie primară în comparație cu producerea separată, așa cum s-a stabilit prin HG nr. 219/2007, deci beneficiază de sprijin doar energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență. Criteriile de definire și promovare a energiei electrice în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite prin Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru fiecare configurație de cogenerare desemnată de fiecare producător, cantitățile de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt determinate anual, pe baza valorilor realizate, în baza *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență*, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 114/2013, cu modificările și completările ulterioare. Bonusul este suma de bani pe care un producător de energie electrică și termică în cogenerare o primește pentru fiecare unitate de energie electrică **produsă în cogenerare de înaltă eficiență** și livrată în rețelele electrice ale SEN. În scopul estimării lunare a cantităților de energie pentru care se poate primi bonus, *Regulamentul de calificare* cuprinde o procedură simplificată, care se aplică lunar de către ANRE, în urma căreia se emite o decizie care constituie baza acordării lunare a bonusului de către administratorul schemei de sprijin, CN Transelectrica SA.

Nivelul bonusului primit de producători pentru fiecare MWh produs în cogenerare de înaltă eficiență și livrat în rețelele publice este stabilit anual de către ANRE, pe baza *Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență* - metodologie aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 15/2015, cu modificările și completările ulterioare. Bonusul este calculat ca *diferență* dintre costurile totale de producere ale

unei centrale de cogenerare echivalente, care produce energie electrică de înaltă eficiență (cu capacitatea instalată de 13,5 MW electrici și 30 MW termici – în cazul celei pe bază de cărbune, respectiv de 30 MW electrici și 31,5 MW termici – în cazul celei pe bază de gaze naturale), și veniturile ce pot fi obținute de aceasta utilizând prețul pe piață al energiei electrice, respectiv costul unitar al energiei termice rezultat pentru o centrală termică echivalentă de 30 MW termici – cea pe bază de cărbune, respectiv de 31,5 MW termici – cea pe bază de gaze naturale, diferență raportată la energia electrică livrată de centrala de cogenerare considerată. Ordinul președintelui ANRE nr. 15/2015 privind aprobarea *Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență* a fost modificat și completat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 148 din 01.10.2015.

Deoarece centralele echivalente sunt generice, bonusul are o valoare unică (*de referință*) pentru fiecare tip de combustibil majoritar utilizat la nivel de centrală: combustibil solid, combustibil gazos asigurat din rețeaua de transport, respectiv combustibil gazos asigurat din rețeaua de distribuție.

Valorile bonusului, ale prețului energiei electrice și ale prețului energiei termice sunt ajustate anual pe baza prețurilor medii anuale ale combustibililor, a prețului mediu anual al certificatului de CO₂, a prețului mediu anual de tranzacționare a energiei electrice pe PZU și a coeficientului de variație a inflației, dacă acestea conduc la o variație a nivelului bonusului, prețurilor energiei termice sau electrice cu mai mult de 2,5%. În acest sens, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 153/2015, ordin care a intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 2016, au fost aprobate, pentru anul 2016, valorile bonusului de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare destinată consumului populației și consumatorilor noncasnici. Prin Ordinul președintelui ANRE nr. 78/2016, ordin care a intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 2017, au fost aprobate, pentru anul 2017, valorile bonusului de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare destinată consumului populației și consumatorilor noncasnici. O excepție de la regula unicității valorii bonusului poate apărea dacă se constată în avans existența supracompensării unui producător, caz în care, conform Ordinului președintelui ANRE nr. 15/2015, cu modificările și completările ulterioare, valoarea bonusului acordat producătorului respectiv poate fi inferioară valorii bonusului de referință. Prin Ordinul președintelui ANRE nr. 84/2013, cu modificările și completările ulterioare, a fost aprobată *Metodologia de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus*. Conform prevederilor acestei metodologii, în trimestrul IV al anului 2016, s-a realizat analiza de ante-supracompensare și s-a constatat că pentru un număr de 6 producători, în anul 2017, se estimează înregistrarea unei supracompensări a activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență. Pentru acești producători, pentru anul 2017, au fost aprobate bonusuri sub nivelul bonusurilor de referință corespunzătoare.

Pentru fiecare producător/centrală pe tip de combustibil, bonusul are, în principiu, valori descrescătoare, începând cu primul an de acordare până în ultimul an de acordare (maxim 11 ani, cel mai târziu 2023), având în vedere descreșterea valorii anuale a rentabilității bazei reglementate a activelor, calculate ca produs dintre rata reglementată a rentabilității (maxim 9%) și baza reglementată a activelor centralei echivalente aferentă fiecărui an, aceasta reducându-se pe măsura amortizării investiției. De aceea, bonusul acordat unor producători funcționând pe același tip de combustibil poate fi diferit ca urmare a situării acestora în ani diferiți de accesare a schemei de sprijin. Valorile bonusului aplicabile în anul 2016 sunt cuprinse în Ordinul președintelui ANRE nr. 153/2015 *privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și a prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2016.*

Fondurile necesare în vederea aplicării schemei de sprijin se constituie prin încasarea lunară a contribuției pentru cogenerare de la toți consumatorii de energie electrică.

Pe baza cantităților de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență prognozate pentru anul următor și a bonusurilor corespunzătoare, se determină suma totală anuală necesară acordării acestui tip de sprijin. Modul de determinare a valorii contribuției este prevăzut în *Metodologia de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 117/2013. Aceasta se stabilește pe baza prognozei privind nivelul energiei electrice furnizate în anul următor, a sumelor necesare pentru plata bonusului, precum și a sumelor necesare administratorului schemei de sprijin (CN Transelectrica SA) pentru acoperirea costurilor induse de administrarea schemei. Contribuția pentru cogenerare, stabilită sub formă de tarif unitar aplicabil energiei electrice facturate, se colectează de la toți consumatorii din România, prin intermediul furnizorilor lor sau direct. Precizăm că, prin Hotărârea Guvernului nr. 494/2014 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1.215/2009 *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*, exportul a fost exceptat de la plata contribuției începând cu data de 1 iulie 2014. *Regulamentul privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență* a fost aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 116/2013.

Contribuția pentru cogenerare se stabilește anual prin ordin al președintelui ANRE și poate fi modificată semestrial. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 17 din HG nr. 1215/2009, cu modificările ulterioare, și cu prevederile Ordinului președintelui ANRE nr. 117/2013, ANRE analizează necesitatea ajustării contribuției pentru semestrul II prin evaluarea costurilor și a veniturilor aferente administrării schemei de sprijin pentru cogenerare realizate/estimate pentru perioada de regularizare. În cazul în care, din evaluarea menționată, rezultă pentru semestrul II o valoare a contribuției pentru cogenerare diferită cu mai mult de 2,5% față de cea în vigoare, ANRE aprobă, prin ordin al președintelui, valoarea modificată a contribuției pentru cogenerare.

După încheierea fiecărui an, au loc regularizări:

- sunt determinate cu exactitate cantitățile de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență de către fiecare configurație a fiecărui producător, iar din diferența față de suma cantităților lunare rezultă valorile *bonusului neacordat sau necuvenit*;
- sunt determinate ex-post situațiile de supracompensare, din care rezultă sumele care trebuie returnate de către producători;
- pentru producătorii la care nu se constată o supracompensare, în cadrul analizei de supracompensare, și care au avut aprobat prin decizie a președintelui ANRE un bonus diminuat față de bonusul de referință, se realizează regularizarea sumelor respective, în limita valorii bonusului de referință aferent perioadei de evaluare a supracompensării (s-a aplicat începând cu anul 2015);
- este determinat deficitul sau surplusul de fonduri colectate din contribuția pentru cogenerare comparativ cu necesarul real pentru acordarea bonusului, urmând majorarea sau diminuarea corespunzătoare a contribuției pe perioada următoare de reglementare.

Bonusul nu se acordă instalațiilor complet amortizate.

Capacitatea electrică maxim instalată în centralele de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin este de 4000 MW, pe durata de aplicare a schemei. După atingerea acestei limite, suplimentar celor aflate în schemă, se acordă sprijin numai pentru centralele de cogenerare de înaltă eficiență care înlocuiesc centrale de cogenerare existente.

Contribuția pentru cogenerare este returnată furnizorilor importatori, la solicitarea acestora, pentru energia electrică importată, cu garanții de origine pentru cogenerarea de înaltă eficiență emise de alt stat membru UE, și consumată în România.

Prețul reglementat pentru energia termică produsă dintr-o centrală de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin se determină pe baza prețului de referință al energiei termice corespunzător combustibilului majoritar utilizat de capacitățile de producere din centrala respectivă, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică și termică, produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, aprobate prin Ordinul președintelui ANRE nr. 15/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru a beneficia de bonus, producătorii trebuie să vândă energia electrică pe piața concurențială; energia electrică care nu a fost vândută pe piața concurențială se poate vinde la preț reglementat, stabilit la nivelul de 90% din media prețului pe PZU în anul anterior, prin contracte reglementate, în limita cererii de energie electrică aferente contractelor reglementate.

Pentru anul 2016, prețul de referință și prețurile reglementate pentru *energia electrică* au fost aprobate prin Ordinul președintelui ANRE nr. 152/2015:

- preț de referință 145,68 lei/MWh, exclusiv TVA;
- preț reglementat:
 - 159,77 lei/MWh, exclusiv TVA, pentru energia electrică vândută în orele de zi;
 - 117,48 lei/MWh, exclusiv TVA, pentru energia electrică vândută în orele de noapte.

Pentru anul 2017, prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică au fost aprobate prin Ordinul nr. 68 din 26.10.2016

- preț de referință 145,68 lei/MWh, exclusiv TVA;
- preț reglementat:
 - 155,63 lei/MWh, exclusiv TVA, pentru energia electrică vândută în orele de zi;
 - 117,90 lei/MWh, exclusiv TVA, pentru energia electrică vândută în orele de noapte.

Prețurile de referință pentru energia electrică se utilizează doar în analizele de ante-supracompensare și de supracompensare, producătorii comercializând energia electrică pe piața de energie electrică, la prețuri nereglementate, conform programului de liberalizare a pieței de energie electrică.